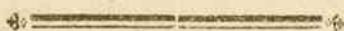

Anmärkningar

Rörande

Läckter-Hygget

*Uti de kring Städerna RAUMO och NFSTAD
belägne Sochnar,*

Med Philosophiska Facultetens bifall,

Under

*Oeconomie Professören och Ledamoten af Kongl. Vet. Acad.
samt Kongl. Patriot. Sällskapet i Stockholm*

CARL NICLAS HELLENII

Inseende,

För Lagerkransen

Utgifne och försvarade

Af

ADAM REINHOLD WIDQVIST,

Kongl. Stipend. Norr-Finne,

Uti Kongl. Åbo Academiens Öfre Lärosal den 13 Junii 1794.

På vanlig tid f. m.

Tryckt i FRENCKELISKA Boktryckeriet.

Kyrkoherden vid Lappo Församling

Välärevördige och Höglärde

Herr PETTER WIDQVIST,

Min Huldaste Fader!

*En ei mindre öm än glad plikt, befaller mig at tilägna
Eder dessa blad. De äro en frukt af den sorgfälli-
ga vård, hvarmed J omfattat min barndom, och ledsa-
gat min ungdom; af den ömhet hvarmed J styrt mina
steg på kunskaps-banen, samt af den möda och kostnad
som J haft ospard at bereda min framtida välfärd.
Tillåten dem at tillika få vara vitnen af den erkänsla och
vördnad, som mit hjerta emot en så Huld Fader skall ouphör-
ligt hysa, och som alltid skola beledsagas af de innerligaste
önskningar och böner til den Allgode Guden, för Mina
Huldaste Föräldrars beständiga välgång och sällhet! Med
hvilka känslor jag til mit yttersta skall framhärda*

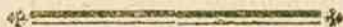
Min Huldaste Faders

*Ödmjuklydigste Son
ADAM REINH. WIDQVIST.*

*Qui se ad id quod natura exigit composuit, non
tantum extra sensum est paupertatis, sed extra metum.*

SENECA.

Då vi med erkänsla betrackte de mångfaldiga för-
måner den milda Försyn beredt oss uti och af
våra skogar, samt därunder, med nog ringa upmärk-
samhet, blifva varse deras tiltagande ögonskenliga
minskning och följakteligen förestående undergång; så
kan väl ingen omtanke vara naturligare, ingen omhug-
san skäligare, än den, att i tid ei allenast uplösa, utan ock,
i den mån möjligt kan blifva, hafva orfakerna, som
på något sätt finnas påskynda denna, under vårt
Nordliga luftstrek i synnerhet, med de svåraste följd-
er oss hotande olycka.

Upodlingar ökade i samma förhållande som
folkmängden tiltagit, kunna väl uti vist afseende sägas
hafva medtagit våra Skogar; men då fråga är, icke

om villa ödemarker, som af föga nytta för vårt flågte, endast tjena til bonings-platser för skade-djur, och til hvilkas odling en ökad folkstock allaredan, til allmän förmån, lyckligen bidragit, och ån framdeles såsom hvar vålment medborgare önskar, torde bidraga; utan allenast om sådane skogsparker, som med alt öfrigt både nödigt och gagnande landbruk kunnat äga bestånd och til våra behof finnas tillräcklige; så kan väl ingen annan orsak med skäl uppgifvas til den råttmåtiga klagan, man å flere orter här i landet förer öfver en annalkande skogsbrist, ån en, antingen mindre uträknad, eller ock torde hända aldeles åsidofatt hushållning med desamme.

Om allenast denna vårdslöshet kunde til sine skadlige följder nog lifligen afskildras för mine ålskade Landsmän; så vågade jag smickra mig med det hopp, at de ei skulle finnas mera tilgifne och starkare förtjuste uti sina ovanor och antagna fördomar, ån andre folkslag, och at följakteligen en sann uplysning skulle så väl hårti, som i alt annat, hos dem åstadkomma den snaraste och tillika den nyttigaste förändring. At en lämplig eftersyn därjemte, lämnad af uplyste och för sin Fosterbygds framtida väl ömmande medborgare, på et utmärkt sätt skulle bidraga til uphjälpande af denna hit intills så aldeles vårdslöfada hushållsgren, det torde blifva så mycket öfridigare, som man med all fanning kan påstå, at den fågnande förkofran de öfrige delarne af Landtbruket uti sednare tider lyckligen

gen håri landet vunnit, blivvit härigenom förnåmligast å de fleste orter befördrad. Altsammans bör dock hufvudsakligen grundas på en noga och fullständig känne- dom af hvarje ords egna och särskilda Hushållning med skogen; ty såsom denna på särskilde orter ledes af de olika förmåner omständigheterna tilljuda den ene framför den andre, så är ock handgripligt, at felen och mistagen som härvid begås, allestädes ei heller kunna finnas enahanda och desamma, samt at til föl- je häraf de rättelser och förändringar man uti dem åsytar, såfångt öfver alt genom lika eller samma fö- reskrifter kunna vinnas, utan böra med den nogaste urskillning företagas, för at lämpas efter de åtskilliga sätt, å hvilka man funnit skogen på hvarje ort al- drafvära missbehandlas.

Det hos allmogen, i de omkring Städerna Raumo och Nystad liggande Socknar, öfliga Låckterhygget har jag ifrån Spådare åren lårt mig at känna, och vid det samma äfven alltid tyckt mig finna en medfart med skogen, som i min tanke ingalunda kan forslättas med samma ovarsamhet som hitintils, utan en oundvikelig fara för des fullkomliga undergång. I anledning däraf har jag å följande blad föresatt mig, at til en allmännare kannedom, så noga mig möiligt blifva kan, til alla sina omständigheter beskrifva det samma: hvarunder jag skall anse mig til fullo hafva vunnit min affickt, om genom denna ringa åtgård, andre uti skogs-skötseln mera kunnige och erfarne medborgare åtd

minstone kunde få tilfälle och anledning, at närmare undersöka i hvad mån min farhoga för en i dessa Socknar med tiden inträffande skogsbrift kan finnas grundad, som ock at upgifva de tilförlåtligaste medel, at helst i det längsta förekomma, om ei aldeles mota detta af mig så mycket befarade onda.

§. I.

Ämnet til Läckter tages af ung Tall- eller Gran-skog, då hvarje tråd som hårtil användes, bör vara rakt, i det måsta fritt från qvistar och ibland af 12 alnars längd samt 1 eller 1 och 1 half tums tjocklek i lillåndan (a). Hvaråst en så beskaffad skog träffas, blifver den til detta ändamål om hösten nedfäld, utan ringaste urval hvarken af jordmån eller läge, och det icke heller med annan uträkning, än efter det skogsägaren med sitt arbetsfolk någonsin kan medhinna, och sedan följande vinter med sine dragare förmar framslåpa. Emot några betingade dagsverken under andtiden lemna äfven de fleste Hemmansbrukare, så väl sin Soldat som sina Backstuguhjon frihet at til samma ändamål och på lika lätt våldföra skogen, hvarvid desse i synnerhet finnas så mycket ifrigare, som, under den sysselöshet man i gemen beklag-

---

(a) Se Kongl. Kammar-Collegii underdåniga Berättelse rörande allmänna Hushållningens tillstånd i Riket til den 21 Augusti 1772, pag. 23.

klagligen träffar rådande hos vår allmoge under vintertidnaderne, de knappast kunna uptänka någon utväg til bättre förtjenst för sig denna årstiden, ån den, de på detta fått under all maklighet vinna. Gemmenligen finnes å desse orter åfven hela trakter endast med sådan skog bevoxne; hvarföre det ock ei fållan hånder, at de til flera tunneland årligen få noga uthuggas, at knappast något lefvande träd å dem förekommer: hvarefter den på skog sålunda utblottade marken öfverhölgd af qvistar och barr, samt utan all hågnad lemnad til boskapstramp, inom få år ådrager sig det ofruktbaraste utseende, med fåga öfrigt hopp til någon slags möjlig upodling utan en drygare kostnad, ån man vanligen vid landtbruket härå orten får vanta. Dessa nedfälda trån undergå i skogen merendels ei annan förädling, ån at de qvistas, då qvistarne åfvenledes af de fleste qvarlåmnas. Vid första vinterföre begynnes sedan med hemkörseeln af dessa trån, hvilken i några byar fortsattes, snart sagt, hela vintern igenom, alt efter det skogen kan vara mer eller mindre aflågsen och skogågaren hunnit sålla dem om hösten. Allmånast hinna de ei hemslåpa flere ån 4 last om dagen, då 20 trån råknas utgå et last. Hemkórda tållas de först til Läckter, utom å någre orter, där denne tålgning åfven förrättas i skogen, förmodligen för at spara de til hemkörseeln åtgående dagsvårken. Å tjockåndan åftållas de någon gång på alla 4 sidor jämna, til vid pås 4 tums tjocklek

lek i kvadrat, men merendels likasom emot smäländan endast på 2ne sidor: hvarvid den måst öfvade knappast medhinnuer at förfärdiga flere än 50 stycken om dagen. At torrkas upställas dessa federmära i en conisk ställning emot hvarandra i solen, hvarefter de, i den mån de finnas torra, och fölgakteligen äfven låtta, blifva mera begärliga för köparen (b). Så snart de erforderligen torrkäta, införas de til närmaste Stad at försäljas, allmännaft beräknade til 50 högst 60 stycken å lasset, vid hvars framförflande, äfven ifrån de mindre aflägsne byar, åtminstone en dag åtgår för säljaren (c). Priset på dessa Läckter var för någon tid sedan ei högre, än at för et stor hundrade eller 120 st. endast betaltes 12 daler kopmt eller 32 schillingar (d), federmärahär det dock stig't i den mån, at för det närvarande et sådant antal Läckter til det minsta betalas med 1 Riksdaler 32 skillingar: en förtjenst hvarmed Bonden å desse orter i sanning finner sig långt bättre belåten, än med hvad han möj-

---

(b) Uti denna sökta lätthet, förmodligen måst gagnande vid transporten, torde ock utan tvifvel orsaken därtill igenfinnas, at gran läckter vid upköpet mera sökes än de af furu, ehuru dessa sednare i alla andra afseenden äga ofstridigt företräde.

(c) Se SUNDELINS Disputation om Handelens förbättrande i Nyttad pag. 5.

(d) Se Kongl. Kammar-Collegii ofvanföre åberopade Berättelse.

möjligen å något annat, äfven det módofammaste arbete, denna års tiden kunnat förtjena. Ty om ock hans använda dagsvärken skulle beräknas til det högsta värde, hvartil de under vintermånaderne kunde bringas, näml. öke dagsvärdet til 10 skillingar 8 runft. stycket, och dränge til 8 skilling: och man antog at 3:ne af hvardera åtginge, innan för detta antal Läckter den utfatte summan kunde vinnas, så blefve ändock för Bonden, sedan dessas värde, efter denna calcul belöpande sig til 1 Riksdaler 8 skilling., afdrages, en ren behållning af 24 skilling. mer än betydlig för honom, som annars vintertiden ei en gång gör sig hopp om förtjenst af sina dagsvärken oftare, än då han får använda dem efter vår närvarande och i hans tanke förmånligt uträknade skjutslega. Stadsboen åter utför Läcktern, så snart sjöfarten öppnas, til Tyfkland, Danmark och Hollstein, hvarest värdet å 120 Läckter skall i sednare åren gått ånda til 14 a 15 Riksdaler Specie, och således tilskyndat honom en större vinst, än han för någon annan vara möjligen kunnat vänta sig. Under de sednast förflutna 4 åren, på hvilka i synnerhet Läcktern såges hafva stigit i sitt värde, hafva enligt benågit mig ifrån Tullkamrarne meddelte underrättelser, följande poster af denna vara blifvit til utfkeppning förtullade, nämligen:

Ifrån

Ifrån Nyftad,

Ifrån Raumo.

	Tolfter,	Tolfter,
För år 1790	679	1121 $\frac{1}{3}$
1791	680	814 $\frac{7}{12}$
1792	759	9770
1793	760	9505

§. 2.

I anseende til den i föregående §. upgifne vinst, som Läckterhygget tilbringar så väl Allmogen som Riket genom en förmånlig Handel, torde man med skäl ei mera kunna klandra skogens användande til detta än til andra våra gagnande behof, så vida under en mindre omtanke skogen lika så hårdt kan misshandlas, vid hvad bruk en vårdslös ägare som helst gör sig af den samma. Til följe däraf kan således underfökningen i detta ämne billigtvis ei blifva annan, än huruvida detta hygget så försiktigt kan anställas, at den möjligaste vinst deraf må hämtas utan fara för skogens undergång. Denna försiktighet kan åter i min tanke aldrig läras, utan en noga upmärksamhet å de föreskrifter den allvise naturen sielf följer uti sin omvårdnad om skogarne. I den mån som dessa af oss möjligen kunna fattas, och sedermera i ackttagas, blifver ostridigt vår hushållning med skogen äfven mer eller mindre klok och försiktig. Vid skogars danande, finne vi naturen mer än frikostig uti utfädet: marken betäckes nästan af utfädda frön:

Om

Om dessa träffa en för sig och sin framtida växt
tjenlig jordmån, gro de måst allesamman och växa
uti en förundransvärd tätthet tilbopa, tills de uppnått de-
ras af naturen bestämde längd, uti det närmaste i lika
förhållande med våra Läckterskogar.

Sedan dessa unga trån vunnit sin tilbörliga längd,
begynna de småningom tiltaga i tjocklek, då utrym-
met först blifver för trångt, och som efter naturens
allmänna lag, den svagare måste gifva vika för den
starkare, så uttränga de frodigare nu de trögväxte,
beröfva dem deras erforderliga näring, och sålunda
på det säkraste sätt påskynda deras död, och med det
samma bereda sig tillfälle til vidare tilväxt och styrka.
Denna utgallring, om jag så får kalla den, fortsätta
de ock sedermera tills de hunnit til sin fullkomliga mog-
nad, ifrån hvilken tid de föråldras och aftaga, samt
med sin slutliga undergång lemna för nya plantor det
rum och den näring som de tilföre och dit intills så
envåldigt för sig förbehållit. Om åter dessa af natu-
ren så rikt kringspredda frön falla på en ofruktbar
jord, så förmå de knappast skjuta hjertbladen (coty-
ledones) innan de tvina af brist på föda för de spä-
da rötterna, träffas denna föda ock för några stånd
åtminstone i den mån, at rötterne få förmåga at suga
näring för växten; så nödgas dessa rötter söka den sam-
ma vidt omkring: hvarunder flera af de svagare plan-
terna nödvändigt måste förstöras, och de kvarblif-
vande komma at stå glesare, och fölakteligen mera

utställda för luftens åverkan, än de vid denna ålder förmå fördraga.

Af detta dem sålunda åbragte lidande, visa de ock tydeliga vedermålen, så väl genom sin låga växt, som medelst sine mångfaldige och tåte qvistar. Såsom nödväxta och siuklingar hinna dessa icke heller någon betydlig ålder; utan sedan de til en tid fullgjordt naturens med dem åsyftade visa ändamål: det nämligen at bereda jorden til större fruktbarhet; så måste de dö ut, dels såsom oskickliga at begagna sig af den rikare näring jorden under deras skygd vunnit, dels ock at genom sin slutliga förruttnelse än ytterligare befordra den trefnad, som för tilkommande och lyckligare slägter varit ämnad, och til hvilkens beredande hela dessas varelse således visligen blifvit upoffrad. Lyser icke härutinnan så väl, som uti all annan naturens af oss uptäckta hushållning, en vishet, vid hvars åtanke äfven det vidsträktaste menniskonille, under liflig erkänsla af sin egen inkränkning ei annat kan än stadna i den djupaste och vördnadsfullaste förundran?

§. 3.

Om vi nu af denna sålunda åtminstone något nära kände naturens omvårdnad om skogarne, vilje göra någon tillämpning til gagnande föreskrifter vid Läckterhygget; så blifve vi genast och på det kraftigaste öfvertygade, at vår Läckterskog endast växer på den

den fruktbaraste eller til skogväxt tjenligaste jorden, samt at naturen, om den ostörd finge följa dess här förut beskrefna verkningslätt, af den samma med tiden skulle bereda det gäneligaste skogsvirke. Om vi derföre ei förgåte all omtanke om vår egen förmån, så finne vi klarligen, at en sådan medfart, som denna skog hit intills liden, då nämligen hela fälten på en gång utan ringasta urval blifvit nedhuggna, ei annat kan än anses och i fanning blifva skadlig och förödande. De fridigaste träs framtida trefnad hafva vi sedt af den ömma naturen befördras med de närmast växande svagares förstöring, den hon ei på en gång utan smärningom och år ifrån år på dem utöfvar, allt som de af henne fridlyfte och nyttigare trån til sin förkofran det åska. Lemnas oss icke härutinnan en eftersyn, hvilken vi utan motfäggelse nödvändigt måste tillstå vid detta hygge, til eftersefnad blifva den lättaste och förmånligaste? Det kommer således blott och endast därpå an, at uti erforderligt afstånd ifrån hvarandra utmärka de trån, man ämnat til mognare virke, hvilket afstånd kan vara större eller mindre allt efter det ändamål hvartil man bestämt detsamma.

Sedan detta skett, kunna de emellan stående trån med allt skäl användas til Läckter. Men härvid bör ock naturens eftersyn, på det nogaste följask. De närmast til de fridlysta stående äro ostridigt de, som först äfven hindra dessa uti sin tiltagande trefnad, böra följaktligen äfven först til Läckter nedfällas. Uppödda,

snart sagt, med samma näring som de frodigaste njutit, måste de i det närmaste afven likna dem uti växten, och lemna allt derföre det fullkomligaste ämne til denna vara: en omständighet som naturligtvis ei litet bör bidraga til bibehållande af dess råtta och jämna värde. Men huruvidt omkring de til växt qvarlämnade stammar detta hygge kan få förrättas, torde ei vara så lätt at bestämma. Det är ostridigt, at det unga växande fröet behöfver ännu lugn om det med trefnad skall tiltaga, detta behof blifver åter större eller mindre, alt efter det låge den vunnit: på högder är det nämligen mera utfatt för luftens och värmens våldsamheter än i dälder och så vidare. Imedlertid torde det dock til uplysning i detta ämne göra tilfyllest at veta, det man vid första hygget åtminstone mindre felar, om man är knapp, än för mycket frikostig. Man bör dock ei härvid misströsta, at til erforderligt behof få sig Läckterämnen; ty om man endast i acktager, at närmast det skyddade trådet ei hugga så vidt omkring, at det saknar sitt nödiga lugn, så är hvad de öfriga til detta hygge utfedda beträffar, ingen annan omtanke nödig, än at de dugligaste och bästa först härtil väljas, på det de återstående och klenare måtte til de följande åren få tid at tilväxa til önskad fullkomlighet. Uti en skog af den tåthet, som Läckterskogarne uti de, om dem anställde undersökningar allmänt säges äga, nämligen närmast liknande en hampe åkers, är icke heller möjligt, at alla trån

på

på en gång hunnit lika högd och mognad: om då endast de bästa tjenliga på en tid bårthuggas, få måste en betydlig mängd ändå bliwa kvarstående, som nu vinner mera luft, och vidare utrymme at utväxa, hvarunder på de uthuggnes ställen nya under skygd af dessa quarlämnade åga tillfälle at gro och tiltaga, tills dessa åter i samma förhållande år ifrån år finnas blifva tjenliga til det ämnade vircket. Med en sådan i-ackttagen försigtighet och omtanke kan detta Läckterhygge på samma mark ei allenast i längre tid underhållas utan någon minskning på det bättre skogsvircket: utan ock, i händelse af någorlunda å hemmanet tildelad skogsmark, beständigt samt med förformån fortsättas. At med någon slags uträkning härom öfvertygas, få låt oss endast antaga et tunneland mark växande i den täthet Läckterstammar omgångeligen fordra, eller til det högsta i en half alns afstånd ifrån hvarandra, som å detta land utgör 56000 plantor. Om nu af dessa de frodigaste afdragas, ämnade nämligen til mognare vircke, och det i 3:ne alnars distance ifrån hvarandra, som blifver det största naturen någonsin äfven för storvårcks trån fordrar (a), hvilkas antal å tunnelandet således belöper sig i helt tal til 1555; så blifver en återstod af 54,445 växande trån, som i den mån de tiltaga til Läckter få användas. Antage vi därjemte at

B 3

30

(a) Se FLEISCHERS Undervisning i det Danske Skov-væsende pag. 637.

30 år åtgå, innan en ny Läckterskog ifrån frö hin-
ner upväxa, hvilket icke heller synes vara för litet
tiltagit, (ty på alla de Läcktertrån, jag ågt tillfälle at
underlöka halva safringarne ei gått högre än til 25),
och at följakteligen endast en trettionde del således
blifve tillåten til årligt hygge, så utgör densam-
ma åndock et antal af 1814 eller 15 stor hundrade och
14 stycken Läckter, hvilka efter det uptagna vårdet
göra en saker inkomst af minst 25 Riksdaler, så myc-
ket mera fögnande, som skogen härvid ei det minsta
kommer at lida. Nu kan väl med skäl sägas, at så
skogsparker kunna finnas öfver alt på detta sätt och
i detta förhållande med skog bevuxne; men så finnes
ock aldrig någon så ringa skogslott, som den vi här
antagit, något Hemman tillagd, där annars skogs-
mark det samma kunnat tilfalla: altfä följer häraf
at hvad i skogsmarkens lika bördighet kan brista, det
erfattes öfver nog med minst hundrade fallt vid-
sträcktare marck än den i calculen uptagne, som åt-
minstone Hemmanen i de af mig kända Socknar i
skog är förunnad. Nog af at denne uträkning likväl
visar, det också den minste skogslott, med områnksam
hushållning, kan utan aftagande lemna sin ägare en
betydande inkomst och afkastning, äfven genom Läck-
terhygge, hvilket likväl öfvadt på sätt, som nu sker,
ofstridigt ei annorlunda kan anses, än i högsta
måtto ödande och det måst skadeliga skogens tilgrep,
som någon sin jemväl å de rikaste skogstrackter kan
utöfvas.

§. 4.

Så onekligt det är, at Läckterskogarne vårdade enligt de anvisningar, som nu blifvit uppgifne, kunna til erfordeligt behof jämt underhållas; så osäkert torde det dock blifva, at af en mindre uplyst allmänhet alltid vänta den omtanke och urskillning, som til verkställigheten af desamme nödvändigt fordras. Til at derföre med all möjlig tydlighet uti detta ämne tjena mine älskade Landsmän, har jag äfven ansett mig förbunden at innefatta det hufvudläggaste som härtil hörer, uti några få föreskrifter, hvilkas obrottsliga eftersefnad jag förmodar åtminstone i det närmaste skall med säkerhet leda dem til det åsyftade ändamålet. Ibland dessa torde jag således få anmärka 1:o At alt Läckter hygge endast skall förrättas genom utgallring eller som man säger skogens blåddring, vid hvilken oundvikligen alltid et antal af de frodigaste trån skulle fridlyfta til mögnare vircke, samt at den som håremot skulle bryta utan skonsamhet blefve ansedd förfallen til samma straff, som den där idkar olofligt fvidje hygge, och det så mycket håldre, som hans vårdslöshet i flere afseenden värdeligen kan hafva svårare följder än den sednares. 2:o At Läcktern af största och fullkomligaste godhet, genom säkert mått på det nogaste blefve bestämd, och at sedan all annan Läckter som ei fanns af samma godhet, skulle som annat fuskargods för säljaren confisceras. Härigenom skulle förekommas at ingen omogen Läckter blefve huggen, utan singe til

fäl-

fälle at tilvåxa och följakteligen utgallringen ei heller blifva för stark, samt den förmån tillika vinnas at denna vara, bibehållen vid jämn godhet, snarare skulle stiga än falla i sitt värde. 3:o At all til Läckterhygge beståmd skogsmark på det nogaste borde befredas för Boskaps vallgång. At denna på et utmärkt fatt skadar den spåda och tilvåxande skogen, behöfver man ei vidare bevis, än at endast med upmärksamhet betrackta den medfart Kreaturen först om våren utsläppta utöfva på den samma. Dessa gemenligen ut hungrade genom et magert foder, med hvilket de någon tid förut knappast förmått underhålla lifvet upfluka nu med glupskhet den första växt de träffa: de få uti en råtare skog besintlige gråsararter, hafva för en ännu af trådens skugga dem betagen erforderlig varme, föga vågat öppna sina vinterqvarter (Hibernacula), än mindre kunnat ännu tiltaga uti någon växt; Hvad återstår då för Kreaturen, som söka och behöfva sin bukfyllnad och nåring, annat än at gripa til de unga tråd plantorna, hvilka fastfulla och mōra, torde hända åfven nu behaga dem mera, än det i roten endast gröna, men för öfrigit sega och utlakade för åriga gråset (a), hvarigenom plötsligen oftast på en dag och det med nog svagt hopp om förnyad ersättning af naturen, ämne til en skog förstöres, som i annor händelse kunnat bereda flera slågters vålgång och trefnad.

Man

(a) Se FLEISCHERS ofvanåberopade bok sid. 398.

Man invänder väl emot denna föreskrift, at det blifver omöjligt, at på annat sätt här i landet kunna underhålla sin Boskap öfver sommaren; men kan väl rimmeligen af någon nekas, at icke Boskapen denna årstiden långt bättre uppehållas uti enkom til detta ändamål instängde beteshagar, til hvilka ingalunda, ei en gång på de inskränkta ågor, tillräckligt tillfälle kan saknas, sedan man bland annat äfven af det som i föregående §. blifvit anfördt, lättligen finner, at en mindre skogsmark väl och med estertanke vårdad, lemnar en säkrare och rikare afkastning, än en mångdubbelt vidsträcktare, upgifven såsom ty vårr hitintills skjett til all den åverkan möjligen på densamme står at föröfvas. Åtminstone tiltror jag mig med all visshet kunna påstå, at våra Boskaps hjordar genom inrättade Beteshagar säkrast skulle undslippa de olågenheter som en ofratt vådelig, och alltid utmattande samt besvärlig vallgång naturligtvis måste ådraga dem; Äfven som där sådana hagar blefve med uträkning indelte, de aldrig behöfva blottställas för hunger och svält, som vid infallande vår och sommar torrka, enligt allmän erfarenhet, blir oundvikelig uppå deras nu antagna skogsbete.

Om dessa försiktighets regler, ehuru få de ock för mången torde synas, med den noggrannhet som sakens natur fordrar i ackttages; är allaredan en god början gjord til en lönande hushållning med våre Läckerskogar: dess ytterligare tilväxt förmodar jag

C

säkra-

fäkrare kan väntas af en efter hand tiltagande uplysning och erfarenhet, än af flere på en gång upstaplade föreskrifter, hvilka med sin mångfaldighet alltid blifva för den enfaldige brydsamma, sällan gagnande.

Ännu kan skogen hos oss sparas: företager man sig endast, at med större omtanke, än härtills skett, vårda densamme; så äger man nog hopp öfrigt, at den ei allenast skall blifva tillräckelig för närvarande, utan ock i framtiden finnas ymnig för tilkommande äfven mångdubbelt förökta slagter.

